

L'ECLECTICA

Pierre

Traducció d'Albert Pejó

LEMAITRE

RECURSOS INHUMANS

bromera

No he estat mai un home violent. Que jo recordi, mai he volgut matar ningú. Algun moment de ràbia de tant en tant, sí, però mai ganes de fer mal de debò. De destruir. Per tant, tot això em sorprèn molt, com és normal. La violència és com l'alcohol o el sexe, no és un fenomen, és un procés. Hi vas a parar gairebé sense adonar-te'n, simplement perquè ja estàs madur, perquè arriba el moment adequat. Jo sabia molt bé que estava enrabiad, però mai hauria pensat que la ràbia es pogués convertir en un furor fred. I és això el que em fa por.

I que se les carregui Mehmet, la veritat...

Mehmet Pehlivan.

És turc.

Fa deu anys que viu a França, però té menys vocabulari que un nano de deu anys. Només té dues maneres d'expressar-se, o crida o s'enfada. I quan crida, barreja el francès i el turc. Ningú entén que diu, però tothom en comprèn perfectament el missatge. Mehmet és «capatàs» a les Missatgeries Farmacèutiques on treballa i, segons una regla vagament darwiniana, cada vegada que puja en l'escalafó, comença a menysprear els seus antics companys i a considerar-los uns cucs de terra. Això ho he vist sovint, al llarg de la meua carrera laboral, i no només amb treballadors immigrants. Amb moltes persones que venien de baix de tot de l'escala. Així que puguen un graó, s'identifiquen amb els seus caps amb una força de convicció que els seus superiors ni s'atrevirien a somiar. És la síndrome d'Estocolm aplicada al món laboral. Però compte, no és que Mehmet es prengui per l'amo. Gairebé és millor i tot, l'encarna. «És» l'amo quan l'amo no hi és. Evidentment, aquí, en una empresa que deu donar feina a unes dues-centes persones, no hi ha cap amo, estrictament parlant,

només hi ha caps. Però Mehmet es considera massa important per identificar-se amb un simple cap. Ell s'identifica amb una mena d'abstracció, amb un concepte superior que anomena *la Direcció*, una expressió buida de contingut (aquí els directors no els coneix ningú) però plena de sentit: la Direcció, gairebé com si diguéssim el Camí, la Senda. A la seva manera, mentre puja l'escala de la responsabilitat, Mehmet s'acosta a Déu.

Jo començo a treballar a les cinc de la matinada, és el que s'anomena una *feineta* (es diu així, en diminutiu, perquè quedi clar el que paguen). La feina consisteix a seleccionar caps de medicaments que a continuació surten cap a les farmàcies de la perifèria. Jo no hi era, aleshores, però pel que sembla Mehmet va fer aquesta feina durant vuit anys abans d'arribar a ser «capatàs». I ara es pot enorgullir de tenir tres cucs de terra sota les seves ordres, cosa que no està gens malament.

El primer cuc de terra es diu Charles. Un nom curiós, per a un sense sostre. Té un any menys que jo, està prim com una mala cosa i beu com una esponja. Dic que és un sense sostre per abreujar, però sí que té un sostre. De fet, té un domicili fix i tot. Molt fix. Viu al seu cotxe, que fa cinc anys que no circula. Charles diu que és la seva *immobile home*, aquest és el sentit de l'humor que gasta. Porta un rellotge d'immersió gran com un plat, amb un munt d'esferes. I un braçalet verd fosforescent. No tinc ni idea d'on ve ni com ha arribat a aquesta situació extrema. Charles té el seu costat divertit. Per exemple, no sap quant de temps va estar apuntat a les llistes per aconseguir un lloguer social, però en canvi porta el compte precís dels dies que fa que va decidir no renovar la demanda. Cinc anys, set mesos i disset dies, en l'últim càlcul. De fet, el que calcula és el temps que ha passat des del moment que es va quedar sense cap possibilitat d'aconseguir un pis. «L'esperança», diu mentre aixeca l'índex enlaire, «és una maldat inventada per Llucifer perquè els homes acceptin la seva situació amb paciència.» La cita no és seva, jo ja l'havia sentit en algun altre lloc. La vaig buscar, però no la

vaig trobar. Almenys això demostra que darrere del seu aspecte de borratxo, Charles és un home amb cultura.

L'altre cuc de terra és un nano jove, Romain. És de Narbona. Com que havia tingut un cert èxit al grup de teatre de l'institut, somiava convertir-se en actor i va venir a París just després d'acabar el batxillerat, però mai li han donat ni el més trist paper, perquè arrossega les *r* com si fos D'Artagnan. Com si fos Enric IV. Amb aquest accent tan fort, entona: «Vàrem partir cinc-cents però amb un reforç tan prest...», i tothom es peta de riure. Va fer un munt de classes per corregir-s'ho, però sense èxit. I va anar encadenant tot de feinetes que li permetien presentar-se a tots els càstings que trobava, on no l'agafaven mai. Un dia va veure clar que el seu somni no es faria mai realitat. El Romain actor de cine estava acabat. A més a més, la ciutat més gran que havia vist mai era Narbona. París de seguida el va esclafar, el va fer miques. I va començar a sentir nostàlgia de la infància i una forta tristesa regionalista. Però no vol tornar a casa amb les mans buides. S'afanya a guanyar tants diners com pot i ja només somia un sol paper, el de fill pròdig. Amb aquest objectiu, acumula totes les feinetes que és capaç de trobar. Una vocació de formiga. Les hores que li queden se les passa a Second Life, MSN, MySpace, Twitter, Facebook i un munt d'altres xarxes socials, llocs, m'imagino, on ningú li nota l'accent. Segons Charles, és un geni en qüestions d'informàtica.

Jo treballo tres hores cada dia, a la matinada, cosa que em reporta cinc-cents vuitanta-cinc euros bruts (quan es parla de feinetes, sempre s'hi afegeix l'adjectiu *brut*, perquè quedi clar que hi ha impostos). Torno a casa cap a les nou. Si Nicole surt amb una mica de retard, tenim ocasió de veure'ns. Quan arribo, ella em diu: «Faig tard» i em fa un petó al nas abans de tancar la porta darrere seu.

Aquell dia, doncs, Mehmet estava furiós. Com si estigués sota pressió. Em vaig imaginar que la seva dona li devia haver muntat algun numeret. Caminava a batzegades per la nau on s'alineen les capses. Agafava la llista amb tanta força que tenia els nusets blancs.

Es notava que era un home amb unes responsabilitats enormes i que els problemes personals li arribaven en un mal moment. Jo havia arribat a l'hora en punt, però així que em va veure va començar a proferir una sèrie de crits. Per a ell, arribar a l'hora no és una prova suficient de motivació. Ell arriba, com a mínim, una hora abans. Els crits no se li entenien del tot, però vaig captar el missatge bàsic, és a dir, que em considerava un malparit.

Encara que Mehmet faci molts escarafalls, la feina en si no és gaire complicada. Agafem els medicaments i els posem en unes capsas que es carreguen en palets. Normalment, els codis de les farmàcies van impresos en caràcters ben visibles a les capsas de medicaments, però de tant en tant, no sé per què, el número no hi és. Romain diu que hi ha alguna impressora que no funciona bé. En aquests casos, es pot buscar el codi en una tirallonga de caràcters impresos en una etiqueta molt petita. El codi el formen l'onzè, el dotzè i el tretzè caràcters. Jo necessito les ulleres, per veure'ls, i és tot un enrenou. Les he de treure de la butxaca, me les he de posar, m'he d'ajupir, he de comptar els caràcters... I així es perd molt de temps. Si la Direcció em veiés, segur que s'enfadaria. I resulta que precisament aquell matí la primera capsa que vaig agafar no tenia codi. Mehmet es va posar a cridar. Jo em vaig inclinar. I va ser aleshores quan em va clavar una coça al cul.

Eren poc més de les cinc de la matinada.

Em dic Alain Delambre i tinc cinquanta-set anys.

Soc un directiu a l'atur.

2

Al principi, aquesta feina a les Missatgeries Farmacèutiques la vaig agafar per fer alguna cosa. Almenys és el que li vaig dir a Nicole, però ni ella ni les nostres filles s'ho van empassar. A la meva edat,

ningú es lleva a les quatre de la matinada pel 45% del salari mínim interprofessional amb l'única finalitat de moure la carcanada. És una història complicada. De fet, no, no tant com pot semblar. Al principi no necessitàvem aquest sou. Ara sí.

Ja fa quatre anys que estic a l'atur. En farà quatre al maig (el 24 de maig, me'n recordo molt bé, de la data).

Com que amb aquesta feina no n'hi ha prou per arribar al final d'alguns mesos molt complicats, també faig altres cosetes. Durant unes quantes hores, en un lloc o altre, carrego caixes, embalo coses amb plàstic de bombolles, reparteixo propaganda i algunes nits netejo despatxos. També faig alguna feina de temporada. Des de fa dos anys, faig de Pare Noel a Trouv'tout, un supermercat especialitzat en electrodomèstics d'ocasió. A la meva dona no li explico sempre tot el que faig, perquè sé que li sabria greu. Per justificar les meves absències, vaig variant d'excusa. I com que de nit és més difícil de justificar, m'he inventat amb tots els detalls un grup de companys a l'atur amb qui representa que vaig a jugar a cartes. Li dic a Nicole que això em relaxa.

Abans era cap de Recursos Humans d'una empresa amb gairebé dos-cents assalariats. M'encarregava del personal, de la formació, supervisava els sous, representava la direcció davant del comitè d'empresa... Treballava a Bercaud, una empresa de bijuteria. Disset anys enfilant perles. Aquesta era la broma favorita de molta gent, deien: «A Bercaud, es dediquen a enfilat perles!». Hi havia un munt d'acudits molt divertits sobre les perles, les joies de família, etcètera. Eren acudits corporatius, per dir-ho així. Però les rialles es van acabar el març, quan ens van anunciar que Bercaud l'havien comprat els belgues. Hauria pogut competir amb el cap de Recursos Humans del grup belga, però quan vaig saber que tenia trenta-vuit anys, mentalment ja vaig començar a recollir els trastos. Dic *mentalment* perquè és evident que en el fons no estava gens preparat per fer-ho de debò. Però ho vaig haver de fer, i la cosa no va trigar. L'anunci de la compra ens va arribar el 4 de març. El

primer acomiadament massiu va tenir lloc sis setmanes després. Jo vaig formar part del segon.

En quatre anys, a mesura que els meus ingressos s'han anat reduint, el meu estat d'ànim ha anat passant de la incredulitat al dubte, després a la culpabilitat i al final al sentiment d'injustícia. I ara sento ràbia. No és un sentiment gaire positiu, la ràbia. Quan arribo a les Missatgeries i veig aquelles celles tan espesses de Mehmet, la silueta allargada i vacil·lant de Charles i penso en tot el que he hagut de passar per arribar fins aquí, noto que per dins em creix una ràbia terrible. Sobretot no he de pensar en els anys que m'esperen, en la cotització que em faltarà a l'hora de jubilar-me, en la prestació d'atur que es va acabant, en la tristor que ens agafa a vegades a Nicole i a mi. No he de pensar en tot això, perquè, malgrat la ciàtica, em passen idees terroristes pel cap.

Després de quatre anys veient-nos, considero el meu assessor de l'oficina de col·locació com si fos de la família. Fa poc em va dir, amb una punta d'admiració a la veu, que jo era un exemple. El que vol dir és que he renunciat a la idea de trobar feina, però que no he renunciat a buscar-ne. En això, li sembla veure-hi una prova de caràcter. I jo no el vull desenganyar. Té trenta-set anys, i ha de conservar les il·lusions tant com pugui. Però en realitat em considero sotmès a una mena de reflex d'espècie. Buscar feina és com treballar, i com que no he fet res més en tota la vida, ho tinc incrustat al sistema neurovegetatiu, hi ha alguna cosa que m'hi empeny per necessitat, però sense cap projecte. Busco feina de la mateixa manera que els gossos ensumen els fanals. Sense il·lusió. Però és més fort que jo.

I així, fa uns dies, vaig respondre a un anunci. Una consultoria que busca un cap de Recursos Humans per a una gran empresa. La feina consisteix a participar en la contractació de càrrecs directius, establir els perfils de cada càrrec, dirigir les avaluacions i redactar informes a partir dels resultats de les proves, participar en l'elaboració dels informes socials, etcètera. És exactament el que sé fer jo, el que

he fet durant anys a Bercaud. «Polivalent, metòdic, rigorós, haurà de tenir capacitat de comunicació.» És el meu retrat professional.

Quan ho vaig llegir, vaig agafar totes les fotocòpies i hi vaig enviar el currículum. L'únic és que no diuen si estan disposats a contractar un home de la meva edat.

Perquè això cau pel seu propi pes: no.

Tant se val. Igualment hi vaig enviar la sol·licitud. Potser ho vaig fer per seguir mereixent l'admiració del meu assessor de l'oficina de col·locació.

Quan Mehmet em va clavar la coça al cul, com que vaig fer un crit, tothom es va girar. Romain el primer. Charles amb moltes més dificultats, perquè quan arriba, al matí, ja porta uns quants gots de vi blanc al ganyot. Em vaig aixecar d'un salt. Com un home jove. Aleshores em vaig adonar que superava Mehmet per gairebé un cap. Fins ara, com que ell era el meu superior, no m'havia fixat mai en l'alçada que tenia. El mateix Mehmet no s'acabava de creure que m'hagués clavat una coça. Semblava que li hagués passat tota la ràbia. Vaig veure que li tremolaven els llavis, tancava i obria els ulls sense parar i buscava les paraules que volia dir, no sé en quin idioma. I aleshores vaig fer una cosa que no havia fet mai a la vida. Vaig tirar el cap enrere, molt a poc a poc, com si admirés el sostre de la capella Sixtina i el vaig projectar cap endavant com una molla. Tal com havia vist fer a la tele. Un bon cop de cap. Charles, com a indigent que és, ha rebut moltes pallisses, i hi entén. «Una bona tècnica», em va dir. Per ser principiant, es veu que em va sortir força bé. Amb el front li vaig esclafar el nas a Mehmet. Abans de notar el cop al meu crani, vaig sentir un espetec sinistre. Mehmet va cridar (en turc, aquesta vegada n'estic segur), però no vaig poder aprofitar la iniciativa, perquè de seguida es va agafar el cap amb les mans i va caure de genolls. Normalment, en una pel·lícula, jo hauria agafat una mica d'embranchida i li hauria clavat una bona coça en plena

cara, però em feia tant de mal el cap que jo també me'l vaig agafar amb les mans i vaig caure de genolls. Estàvem tots dos de genolls, cara a cara, amb les mans al cap, inclinats cap a terra. Tragèdia a l'univers laboral. Un retaule grandios.

Romain va córrer cap a nosaltres, no sabia què fer. Mehmet sagnava molt. L'ambulància va arribar en pocs minuts. Cadascú va fer la seva declaració. Romain em va dir que havia vist com Mehmet em clavava una coça al cul, que em faria de testimoni, que no patís. Jo no vaig dir res, però l'experiència em feia pensar que la cosa no seria tan fàcil. Tenia ganes de vomitar. Vaig anar al lavabo. Per res.

Bé, per res no. Al mirall vaig veure que tenia un tall i un hematoma enorme al front. Estava blanc, tenia la mirada perduda. Una pinta horrorosa. Per un moment em va fer la sensació que em començava a assemblar a Charles.

3

—Però... què t'has fet? —em va preguntar Nicole mentre em tocava l'hematoma del front.

No li vaig contestar. Li vaig allargar la carta amb un gest que volia ser d'indiferència, i després me'n vaig anar al despatx, on vaig fer veure que buscava alguna cosa als calaixos. Nicole es va mirar la carta una bona estona: «En resposta a la seva carta, tinc el plaer d'informar-lo que la seva sol·licitud per accedir al càrrec de director de Recursos Humans ha estat seleccionada en primera instància. Ben aviat rebrà una convocatòria per fer una prova que, si resulta positiva, anirà seguida d'una entrevista».

Pel temps que va trigar, diria que la va llegir unes quantes vegades. Encara duia l'abric posat quan la vaig veure arribar a la porta del despatx i repenjar l'espatlla contra el marc. Tenia la carta a la mà. Va inclinar el cap a la dreta. És un dels seus gestos habituals, i de llarg el meu preferit, juntament amb dos o tres més. I sembla

que ella ho sàpiga. Quan la veig en aquesta postura, em reafirmo en la idea que aquesta dona ha estat tocada per la gràcia. Té un aire indolent, una ductilitat, no sé com dir-ho, una lentitud extraordinàriament sexual. Aguantava la carta amb la mà i em mirava. La vaig trobar molt bonica, o molt desitjable, vaja que em van venir unes ganes boges de follar-me-la. Per a mi el sexe sempre ha estat un antidepressiu molt potent.

Al principi, quan encara no veia l'atur com una fatalitat sinó com una simple calamitat, estava molt ansiós, i follàvem constantment. Al quarto, al bany, al passadís... Nicole no em va dir mai que no. Té molta psicologia, i entenia que era la meua manera de comprovar que encara era viu. Després, l'ansietat es va convertir en angoixa, i el primer efecte visible d'aquest canvi va ser que em vaig tornar pràcticament impotent. Les relacions sexuals entre nosaltres es van anar tornant escasses, difícils... Nicole fa gala de molta paciència i molta bondat, cosa que encara em fa sentir més desgraciat. El nostre baròmetre sexual està del tot espatllat. Fem veure que no ens n'adonem o que creiem que no té cap importància. Sé que Nicole em segueix estimant, però la nostra vida s'ha tornat molt més difícil, i no puc evitar pensar que això no pot durar eternament.

Però de moment, ella té la carta de BLC-Consulting a la mà:
—Amor meu —em diu—, això és extraordinari!

Vaig pensar que havia de buscar l'autor de la cita de Charles sobre Llucifer i l'esperança. Perquè Nicole tenia raó. Una carta com aquella sortia de l'ordinari, i per molt que —amb la meua edat i després d'haver-me passat quatre anys sense treballar en el meu camp— no tingués ni una sola possibilitat entre tres mil milions d'aconseguir aquella feina, Nicole i jo vam començar a pensar que sí immediatament. Com si els mesos i els anys passats no ens haguessin ensenyat res. Com si tots dos fóssim uns malalts incurables d'esperança.

Nicole se'm va acostar i em va fer un d'aquells petons mullats que em fan tornar boig. És una dona molt valenta. Viure amb

un depressiu és una de les coses més difícils del món. A part de ser depressiu un mateix, evidentment.

—No se sap per a quina empresa treballen? —va preguntar Nicole.

Vaig tocar la pantalla i va aparèixer la pàgina de BLC-Consulting. Les sigles venen del fundador, Bertrand Lacoste. Alta nissaga. La mena d'assessor que factura tres mil cinc-cents euros al dia. Quan vaig entrar a Bercaud, amb tot el futur per davant (i fins i tot uns anys després, quan vaig estudiar per treure'm un títol universitari de *coaching*), els assessors d'alt nivell com ara Bertrand Lacoste eren el model en què jo aspirava a convertir-me: eficaç, sempre un pas per davant del seu interlocutor, capaç de proposar anàlisis fulgurants i bateries de solucions empresarials per a totes les situacions. No em vaig treure el títol perquè aleshores van arribar les nenes. Aquesta és la versió oficial. La versió de Nicole. En realitat, no era prou apte per aconseguir-ho. En el fons, tinc mentalitat d'assalariat.

Soc el prototip del directiu intermedi.

Vaig respondre a Nicole:

—L'anunci és molt vague. Parlen d'una empresa «líder industrial d'abast internacional». I res més. La plaça és a París.

Nicole va veure desfil·lar les pàgines web sobre reglamentació laboral i les noves lleis sobre formació contínua que jo havia estat llegint durant tota la tarda. Va somriure. La taula estava plena de notes i post-its, havia enganxat un munt de fulls als prestatges de la llibreria. Va semblar que no s'adonés fins aleshores que m'havia passat tot el dia treballant com un boig. I això que és d'aquelles dones que es fixen immediatament en el més mínim detall de la vida quotidiana. Si canvio un objecte de lloc, se n'adona així que arriba. L'única vegada que li vaig fer el salt, ja fa molt de temps (les nenes encara eren petites), ho va saber aquell mateix vespre, malgrat totes les precaucions que havia pres. Però no em va dir res. Va ser un vespre que va costar de passar. I quan ens en vam anar a dormir, es va limitar a dir-me, amb veu de cansament:

–Alain, no cal que entrem en detalls, oi?

I a continuació em va abraçar dins el llit. Mai més vam tornar a parlar d'aquest tema.

–No tinc ni una possibilitat sobre mil.

Nicole deixa la carta de BLC-Consulting a la taula.

–Això no ho saps –diu mentre es treu l'abric.

–Un home de la meva edat...

Es gira cap a mi.

–Quantes sol·licituds creus que deuen haver rebut?

–Diria que unes tres-centes.

–I a quantes persones creus que han citat per fer la prova?

–Potser una quinzena...

–Doncs així, explica'm per què han triat la teva sol·licitud d'entre més de tres-centes. Creus que no han vist l'edat que tens? Et penses que els ha passat per alt?

Evidentment que no. Nicole té raó. M'he passat mitja tarda fent voltes i més voltes sobre aquesta qüestió. I la conclusió sempre és la mateixa: el meu currículum fa una pudor d'home de cinquanta anys que empesta, si m'han citat és que hi han vist alguna cosa que els interessa.

Nicole es mostra molt pacient. Mentre pela les cebes i les patates, li aboco tota la llista de raons tècniques que tenen per seleccionar-me. Nicole em nota a la veu l'eufòria que intento dominar però que em desborda. Feia més de dos anys que no rebia una carta així. En el pitjor dels casos, ni em responen, i en el millor, em diuen que me'n vagi a pastar fang. Ja no em citen, perquè un home com jo no interessa a ningú. De manera que he elaborat tota mena d'hipòtesis sobre la resposta de BLC-Consulting, i crec que he trobat la bona.

–Em sembla que és per la prima.

–Quina prima? –pregunta Nicole.